

MŪSŲ LIETUVA

NR 42 (1316) XXV 1973 M. SPALIO · OUTUBRO 18 D 60 centavų

R. Iuatindiba 20 Caixa Postal 4421 01000 São Paulo, Telet 273 0338

Plačiajame Pasaulyje

ARABŲ ŽYDŲ KARAS

Izraelis giriasi pralaužęs Sirijos frontą ir jo kariuomenė esanti jau pusiaukelėje į Damaską, sostinę. Sirijiečiai tai neigia. Užsienio korespondentai patvirtina

EGIPTO FRONTAS

Egiptiečiai yra gerai ištvirtinę rytiniame Suezio kanalo krante, iki 25 kilometrų Izraelio užimtoje Sinajaus dykumoje. Čia nuolat verda didesnės ar mažesnės tankų ir lėktuvų kovos. Abi pusės giriasi sudavusios stiprius smūgius priešams. Padėtis tikrai neaiški.

SOVIETŲ RUSIJA

Rusija siunčia lėktuvais ir laivais didelius kiekius ginklų ir amunicijos arabams. Rusai apkaltino Izraelį, kad jis paskandinęs Sirijos uoste vieną laivą. Be to, Izraelio lėktuvai subombardavo du didžiulius „Antonovas“ lėktuvų, iškraujančių karo medžiagą Sirijos aerodrome.

Rusija viešai pažadėjo suteikti arabams visokeriopą neribotą pagalbą iki bus reikalinga.

ŠIAURĖS AMERIKA

Prezidentas Niksonas, nepaisydamas Rusijos ir arabų protestų, pažadėjo Izraeliui visą reikalingą pagalbą išlaikyti

Egipto prezidentas Saadatas pradėjęs karą su izraelitais. Tikisi laimėti.

ginklų pusiausvyrai Portugalijos žiniu agentūra paskelbė, kad Amerikos milžinai lėktuvai kas 15 minučių nutūpė ir pakylą Azorų salose, gabendami Izraeliui pagalbą.

Yra didelis pavojus Amerikos karo solijacijai, kurs gali būti nulemtas arabų Izraelio teritorijai.

PROPAGANDOS NESAMONĖ

Pagal arabų iki šiol duotas informacijas jie yra numušę puspenkto šimto Izraelio lėktuvų. Bet buvo žinoma kad karo pradžioje Izraelis turėjo tik 420 lėktuvų. Tad arabai numušė daugiau lėktuvų negu žydai turėjo. O jie ir dabar dar puola lėktuvais tiek Egipto tiek Sirijos frontus.

SEPTYNI ARABŲ KRAŠTAI pasižadėjo remti Egiptą ir Siriją savo kariuomenėmis, lėktuvais, tankais ir pinigais.

ARABAI GRASO AMERIKAI IR VAKARAMS. Jei Amerika nesiliaus siuntusi Izraeliui ginklus, tai naftą teikiančiai kraštai pagrasino nutraukti naftos gaminimą ir sustabdyti jos pristatymą.

J. A. W.

Prezidentas Niksonas kongresui ir senatui pasiūlė kandidatą į vice prezidentus senatorių Geraldą Fordą, vieton atsakiusio Spyro Agnew. Dar praeis keletas dienų iki kongreso su senatu jį patvirtins ar atmes.

Golda Meir, Izraelio ministrė pirmininkė, irgi tikisi laimėti karą ir dar praplėsti savo žemes.

ARGENTINA

Nors Peronas su žmona perėmė Argentinos prezidento ir vice prezidento kėdes, teroristų puolimai, užmušimai, bombų mėtymai krašte nesiliauja. Peronas prašo visus savo partijos narius liautis kovoti ir imtis rimto darbo kraštui atstatyti. Deja kairieji ir jaunieji peronistai jo neklauso, ir žada tol nenurimti iki Peronas įves socialistinę santvarką krašte.

CHILE

Santiago. Spalio 15 kariškoji valdžia uždraudė bet kokią marksistų - komunistų propagandą, visą jų spaudą ir knygas.

Generolai griežtai neigia kad jų teismai ir policija kankinanti politinius kalinius. Vyriausybės galva Gen. Pinoche net pakvietė užsienio žurnalistus lankytis politinių kalinių stovyklose ir kalėjimuose ir patiems įsitikinti kad niekas nėra kankinamas. Jau esą paleista virš tūkstančio suimtųjų. Šiomis dienomis būsia paleisti dar keli šimtai, o likusius teis kariuomenės teismai.

SMULKIOS ŽINUTĖS

Šiuo metu VI bienalėje Malborme, Lenkijoje, dalyvavo trylika Lietuvos grafiku su ekslibrais, o penki iš jų laimėjo sidabro medalius.

Sovietų Sąjungos lengvosios atletikos čempionate Maskvoje medalius laimėjo Nijolė Sabaitė-Razienė, Romualdas Bitė, Rimantas Plungė, Eugenijus Skapas ir Margarita Treinytė. Kitose žaidynėse pasižymėjo imtynininkas A. Songaila, o Galvės ežero irklavimo varžybose gerai pasirodė 12 Lietuvos irkluoju.

Kuboje Kauno „Žalgirio“ krepšinio komanda tarptautiniame turnyre laimėjo trečią vietą.

Austrijos ministras pirmininkas, žydas, Bruno Kreisky, uždraudė Rusijos žydams sustoti Austrijoje ilgiau kaip viena para.

Behrendt, Het Parool, Amsterdam

„Už komunizmo pergalę pasaulyje su Amerikos duona ir Europos sviestu“!

Šiais metais Vilniuje atidarytas 25 tasis knygynas, pavadintas „Versmė“. Čia rengiamos ir knygų parodos bei susitikimai su rašytojais.

Lietuvos žemės ūkio akademiją šiais metais baigė 546 studentai. Per šio karo ją yra išėję 10 110 specialistų.

Šiaulimose atidarytas fotografijų muziejus, kuriame jau yra 2000 nuotraukų, rodančių fotografijos ir foto aparatų raidą nuo XIX amžiaus pabaigos

Garsuji suomių epa „Kalevala“ lietuvių kalba per šešerius metus išvertė poetas Justas Marcinkevičius. Suomiai už tai jį išrinko „Kalevalos“ mokslo draugijos nariu.

Praėjusiais metais Vilniaus universitete mokėsi 18 studentų iš Sovietų Sąjungos, 19 lietuvių studentų iš Lenkijos, Vokietijos ir Urugvajaus.

Rugpjūčio 1 d. Žaliosiuose ežere nuskendo 37 metų amžiaus pianistas Gytis Trinkūnas, jau pasižymėjęs koncertuose užsienyje.

Amerikos vice-prezidentas Agnew atsiskęs iš pareigų kadangi apkaltintas ėmęs kyšius, būdamas Marylando gubernatorius.

LIETUVOS KATALIKŲ NAUJI SKUNDAI

Trūkumas tikėjimą praktikuoti.

Žmonių religinis gyvenimas ir tikėjimo praktikavimas yra labai varžomas ir trukdomas. Procesijos ir betkoks viešas tikinčiųjų pasirodymas yra uždraustas. Jaunimas iki 18 metų negali aktyviai dalyvauti pamaldose: berniukams draudžiama Mišioms tarnauti, o mergaitėms barstyti gėles, dalyvauti procesijose ar kokius kitus patarnavimus teikti.

Kunigams neleidžiama lankyti savo parapijos tikinčiųjų, vyskupams lankyti parapijų, o ypač teikti sutvirtinimo sakramentą, kurį tikintieji tegali priimti tik katedrose.

Šv. sakramentų teikimas ligoniams yra labai sunkus, ir kunigams reikia turėti didelės drąsos ir atsargumo, kad nekliūtų ir neužsitrauktų komunistų rūstybės ir baismės. Tai daroma dažniausiai slapta, ypač ligoninėse. Kunigui draudžiama nekviestam lankyti ligonius ir raginti juos priimti sakramentus. Tai darydamas, kunigas būtų nubaustas.

Pamokslų sakymas kunigams irgi yra labai sunkus. Apologetinių ir stiprių dogmatinių pamokslų neįmanoma pasakyti, nes griautų komunistų ateistinę propagandą – mat kunigas būtų apkaltintas religinę propagandą varas ir galėtų būti nubaustas. Kunigai daugiausia sako moralinius pamokslus.

Jaunimas ir mokyklos

Komunizmas labiausiai stengiasi atitraukti nuo Dievo jaunimą. Tikėjimo

mokymas okupuotoje Lietuvoje yra griežčiausiai uždraustas. Net tėvams neleidžiama savo vaikus mokyti tikėjimo tiesų, ruošti prie pirmos šv. Komunijos, ar vesti juos į bažnyčią. Žinoma, tikintieji tėvai ir kiti asmenys moko jaunuosius tikėjimo dalykų, ruošia juos priimti pirmąją šv. Komuniją, bet daro tai slaptai ir atsargiai.

Visi mokytojai yra griežtai įpareigoti mokyklose dėstyti komunizmą ir ateizmą. Mokiniam draudžiama eiti į bažnyčią ir dalyvauti pamaldose. Lankantieji bažnyčią mokiniai yra įvairiais būdais mokytojų ir bedievių mokinių niekinami, persekiojami ir baudžiami. Jiems neteisingai mažinami pažymiai, o kartais net šalinami iš mokyklos.

Jaunimas ir mokyklų mokiniai yra verčiami įstoti į komunistinę jaunimo organizaciją. Nepriklausantieji komjaunimui yra persekiojami ir jų nepriima aukštesnės mokyklos – negali tęsti studijų.

Norėdami geriau persekioti tikinčiuosius, ypač mokinius ir jų tėvus, Lietuvos komunistinės valdžios švietimo vadovybė verčia mokinius atsakyti į šiuos klausimus: „Ar jūsų šeimos nariai lanko pamaldas bažnyčioje? Ar jūsų šeimos nariai tiki religiją? Kokius šventadienius mini jūsų šeima? Ar šeimos nariai atlieka religines apeigas namuose? Kokias religinio turinio knygas skaitote? Kas patarė jas skaityti? Kada pastutinį kartą atlikote išpažintį pas kunigą?“

Mokytojai ir valdžios tarnautojai

Pats sunkiausias spaudimas ir žiauriausias persekiojimas dėl religijos išpažinimo ir jos praktikavimo tenka pakelti mokytojams, valdžios tarnautojams, gydytojams, inžinieriams, įvairiems inteligentams ir turintiems geresnius darbus. Už bažnyčios lankymą ir tikėjimo praktikavimą yra atleidžiami iš užimamų vietų – netenka darbo. Aišku, jie turi susirasti kokią nors paprastą darbą, kad galėtų gyventi. Mokytojams daromas pats didžiausias spaudimas ir persekiojimas. Pastebėtas nors vieną kartą bažnyčioje, ypač laike pamaldų, mokytojas tuojau atleidžiamas iš mokytojo vietos – netenka darbo mokykloje.

Štai tikras atsitikimas: komunistai pastebėjo, kad viena mokytoja turi rožančių, nors jie nematė jos einant į bažnyčią melstis. To užteko. Ji buvo atleista iš mokyklos. Vėliau ji gavo darbo bibliotekoje, bet ir iš ten buvo atleista, kaip nepatikima.

Labai yra griežtas parinkimas kandidatų, stojančių į mokytojų seminariją. Reikia užpildyti klausimų lapą. Ten yra ir tokie klausimai: Ar turi giminių užsienyje? Ar turi giminių Amerikoje? – jei kas turi giminių užsienyje, ypač Amerikoje, visai nepriima į mokytojų seminariją, nors būtų ir geriausias mokinys. Viena mergaitė, stodama į mokytojų seminariją, neparašė, kad turi tetą Amerikoje. Tik daug vėliau komunistai sužinojo, kad jos teta gyvena Amerikoje, bet iš seminarijos nepašalino tik dėl to, kad buvo jau bebaigianti. B. d.

JUODAICIAI

Juodaikių klebonas kun.

V. Peslekas 1972 birželio mėn. gydyti. Sugrįžęs į namus sužinojo, kad nuo birželio vidurio jo ieškojo Raseinių rajono valdžia, reikalaudama atsiimti registracijos pažymėjimą, ir kuo greičiausiai užimti Viduklės vikaro pareigas. J.E. vysk. Labukas paaiškino, kad Rugienis reikalauja jį perkelti į Viduklę, o J.E. vysk. Kriščiūnas pasakė: „Dirbai gerai, bet žinok, vyskupas Labukas nepaliks dėl tavęs dviejų vyskupų ir nevažiuos į Žagarę“. (Žagarėje gyvena ištremtas J.E. vysk. Steponavičius - (Red.).

J.E. vysk. Labukas įsakė kun. V. Peslekui užimti Viduklės vikaro pareigas arba būsiąs suspenduotas: „Jei gu iki 1972 m. rugsėjo 20 imtinai nepradėsite eiti Viduklės bažnyčios vikaro pareigų, būsite ipso facto suspensus a divinis“. (Bus uždrausta eiti kunigo pareigas – Red.). Kun. Peslekas, žinodamas, kad vyskupas jį perkels į Viduklę ir pažemina pareigose vien Rugienio verčiamas, atsakė vykti į naują paskyrimo vietą.

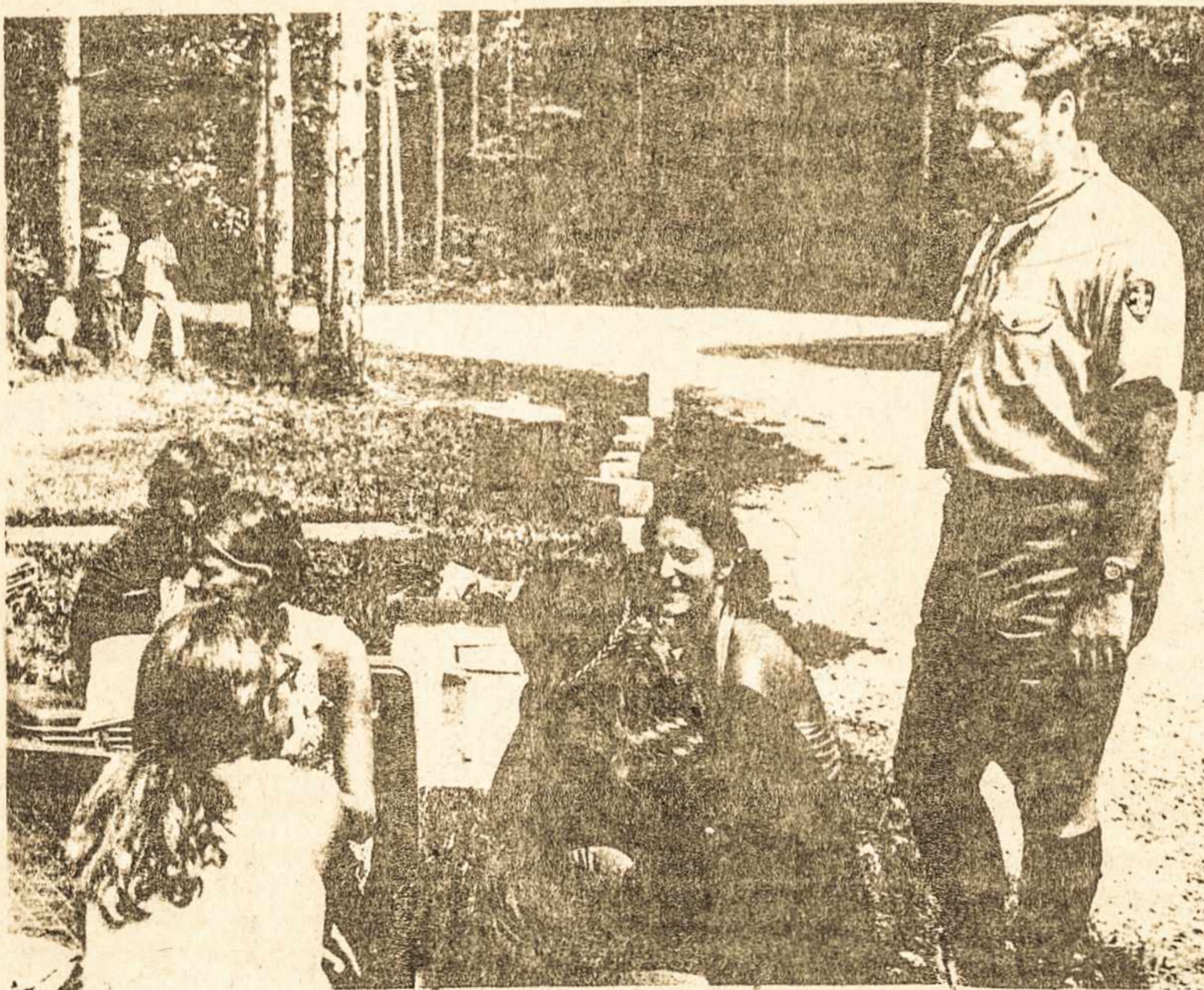
1972.IX.26 į Juodaikių apylinkę iš Raseinių rajono atvyko trys pareigūnai ir bažnyčios vykdomajam organui pareiškė: „Jūsų klebonas neklauso vyskupo. Jis yra nuimtas nuo pareigų...“ Minėtas faktas labai nustebino visus žmones – kaip labai civilinė valdžia kišasi į bažnyčios vidaus gyvenimą.

Kun. V. Peslekas spalio 10 d. rašė vyskupui rašė „Atsižvelgdamas į suminėmus faktus ir bendrą daugumos kunigų nuomonę, esu tvirtai įsitikinęs, ir labai apgailėstauju, kad dėl manęs Ekselencija buvote kieno tai priverstas tokius raštus rašyti. Todėl laikau juos neteisingais ir negaliojančiais...“

J.E. vysk. Labukas suspensiją panaikino, o kun. Peslekas išvyko gydytis. Gruodžio mėnesį kun. Peslekas buvo paskirtas Viduklės bažnyčios altarišta. (ELTA).

Š. m. vasarį okupacinė valdžia Lietuvoje areštavo med. daktarą Izidorijų Rudaitį, gegužės 13 d. studentę Rūtą Januškevičiūtę. Abu areštai siejami su neva pagrindžio veikla ir demonstracijomis.

Apie šių asmenų areštą Vlikas pa informavo Amnesty International Londone ir prašė jiems pagalbos. Panašių areštų būna gana dažnai, tik mes apie juos neturime žinių. Jei kas tik patirtų apie įvykdytus areštus ar naujus, prašoma tuojau informuoti Vliką, jei galima nurodyti, kur suimtas yra kalinamas, (Vlikas 29 West 57th Street, New York, NY 10019). (ELTA). B. d.

Fil. vs kun. Saulaitis, S.J., atskleidęs iš Brazilijos, jubiliejinėje stovykloje diskutuoja su skautėmis, Jacintos C. atnaujintės nuotrauka

Bronius Zumeris, Australija

MISRIOS ŠEIMOS

Nežiūrint atskirų pasišventėlių pastangų ir atsielkusių gražių rezultatų kultūrinėje bei tautinėje plotmėje; nežiūrint aukščiausių aukų ant tautos aukuro atnešusių mūsų partizanų, kudirų ir kalantų paskatinimų, nežiūrint mums būdingo, bet ne visada vykusio optimizmo ir dabarties ūkanoms praskaidrinti kartais tiesiog apgaulingo išradingumo — viską krūvon sudėjus ir per jos viršūnę žvilgtelėjus, matosi rūškana ateitis su visais pavojais.

Nepasotinama praraja

Tokia yra mišrios vedybos. Šis mūsų tautą naikinantis smakas ryja vos gyvenimą žengiančias aukas. Jei kitoms tautoms mišrios vedybos neretai atneša plusų, tai lietuvių atžvilgiu iš 100 atvejų esam laimingi, jei sugriebiam vieną kitą plusą. Devyniasdešimt penki procentai nueina mūsų nenaudai. Net ir spauda turėtų būti atsargi su tokiu mišriųjų vedybų reklamavimu.

Slenki didmiesčio gatvę

Žmonių miniomis sūbuojančioje didmiesčio gatvėje sutinki kartais dūlinantį tautietį. Pasisveikini. Kaip gyveni, kaip šeimynėlė? „Išsiskyriau“ — išgirsti atsakymą — Charakteriai nesutinka. Rusė man ne prie širdies. O kaip vaikučiai? „Atidaviau j vaikų prieglaudą — tesizino“. Na, tai laimingos kloties. Iki...

Gi štai prie daugiaaukštės krautuvės

stiklinių durų stovi iš tremties kelionių pažįstama. Parfumais apsiautusi, veidelis pudrele nusėtas, lūpūtės rusvai žydi. O kur vyrelis — klausiu kyšteldamas penkis pirštus. „Apie kurį vyrelį tu kalbi?“. Nagi tą jugoslavą, jeigu neklystu. „Nuo kultūros atsilikęs. Aš su juo prieš penkerius metus išsiskyriau“. Šitaip. „Po to gyvenau su austru. Nesutikom. Kam vargintis... „Na tai sudie, sesute lietuvaite. „O tu dar vis ta lietuvybe sergi? Per ilgai. Aš jau seniai pagijau ir kalbėti primiršau...“ Aha...

Su laiko dvasia tiesiai į šėtono narus... Prie klegančių restorano, durų vos kaktom nesusidūręs, atpažinau studijų draugą. To paties universiteto laiptus mynėm, liesą Unros sriubą srėbdami tėvynės nelaimėm sirgom. Dabar jo žandai raudoni, pilvukas prie visuomeninės padėties prisiderinęs. „Kalbėk angliškai ar vokiškai“ — atrėžė jis į mano lietuvišką pasveikinimą. Kaip tai? — spyriasi. „Matai, namuose vokiškai arba angliškai kalbam, tai per tiek metų — užmiršau.“ O šeimynėlės turi? „Kaipgi. Du sūnūs kaip ažuolai. Tikri vokietukai. Pagal motiną išaugo...“ Bet jie tavo lietuvišką pavardę tebenešioja? „Eik tu juokdary. Į skotišką pakeičiau. Bizniui geriau. Tik tie konkurentai, iš pavydo, supranti, mane vistiek „prakeiktu emigrantu“ vadina. Nesijaudinu dėl to, tik ot, kaimynas lenkas kvatojasi — girdi, škotas su lietuviškom kelnėm eina...“ — guodėsi keturių siuvyklų ir penkių namų savininkas.

Lietuviškos partijos susirinkimas. Kruva kelios žilos galvos. Vieno dukte už svetimšalio, kito vaikai lietuviško žodžio nesuranda, trečio jaunamartę indo-

nezas išsivežė, ketvirto sūnų ispanė paviliojo, o susirinkimo pirmininko sūnus su itale Romoj makaronų konkurse dalyvavo. Pirmininkas pakeltu balsu šneka apie patriotizmą, apie lietuviybės išlaikymą.

Lyg peiliu krūtinę piausto jo žodžiai. Ir pikta ir graudu žiūrėti į galvas, kuriuos, jau žilo plauko sulaukę, nieko nepasimokė, šneka su gyvenimo tikrove besipešančias šnekas, kala vienas kitam lietuviybę, o jų vaikai svetimose lankose drugelius gaudo...

Dar pora šeimų

O ve, aną sekmadienį, kokiam tai gyvenimo sūkurėliui siūbtelėjus, atsidūriau pas savo giminaitį. Po daugelio metų, žinoma, nes giminėms dažniausiai taip išeina...

Sutūpę prie stalo pašlovinam praėjti. Keturiuos jo dukros apie mane stypčioja: valgyti, geriti taip meliai besišypsodamos prašo...

Ištuštinę pora stiklelių kažkokio angliško skystalo ir gerokai apdraskęs keptą vištą, pasileidau tautiniu keleliu: „Kaip čia dabar išeina, — sakau, — galim lietuviškai žodelį sumesti. Juk savi, po galais, esam, — sakau arčiausia prie manęs stovinčiai mėlynakei. „Tai kad joms nelabai išeina, — įsikišo tėvas. — Vyriausioji ir antroji dar šiek tiek graibosi, bet anos dvi jauniausios — nemoka“. „Kodėl“ — stebiuosi. — Juk abu lietuviai esate...“ „Toli su lietuvių kalba nenuvažiuosi. Vaikams tiktai anglišką akcentą gadina“, — porino mano giminaitis, inžinierius iš profesijos, daugelio lietuviškų organizacijų vadovas, tautinių švenčių proga paskaitas drožia, kad

net salės langai rasoja...

Štai tau — galvoju vienas sau, — atsi-rado dar vienas angliško akcento ir ang-lų kalbos švarintojas. Be reikalo ang-lų rašytojas Bernard Show paliko savo tur-tą ang-lų kalbai sutvarkyti. Mano gim-i-naitis ir į jį panašūs be pinigų tai pada-rys. Jų vaikai, nors ir gryniausieji kalbės, vistiek bus laikomi emigrantai.

...O priemiesčio pakraštyje kadaise, lietuviška šeima nutūpė. Tėvai dienom ir naktim dirbo, dolerį prie dolerio spaudė. Vaikai gatvėse lakstė, gimto žo-džio negirdėjo. Išaugo trys dukros ir du sūnūs. Viena dukra ištekėjo už austro, antroji — už italo, trečioji vietinį surado. Sūnūs: vienas indė, o kitas vengrę į na-mus parvedė. Susirenka marčios ir žen-tai metinių švenčių švesti. Mažieji bur-buliuoja vienas kito nesuprasdami. Se-nukai glosto purias anūkių galveles, savą liežuvį ant angliško kurpalio tem-pia. Nei vieno žodžio lietuviškai... Tik senukai į paupį meškerioti nuvažiavę gimto žodžiu su žuvelėm persimeta: „Ešeriukas užkibo, ungyrys daužosi“... — šūkuliuoja senukai.

Austras žentas norėjo, kad jo vaikai ir lietuviškai mokėtų, ale lietuviško krau-jo motinėle pareiškė: „kam to reikia...“

Mirs senukai ir niekas neprisimins kad iš priemiesčio namelio lietuviška šeima svetimu vieškeliu nuriedėjo: be tėvų kalbos, be nuovokos lietuviškai žemei. Liks mūrinis namelis, lietuviško stiliaus sodelis svetimiesiems, o mielai Lietuvėlei senukai net lietuvišką žodį nepakabino ant dukrų ar sūnų lūpų.

Amžiną atilsį ant kapo ir tas bus ne-lietuviškai parašytas...

Chicagos lenkų laikraštis „Dziennik Związkowy“ dviejuose numeriuose idėjo ilgą reportažą vieno lenko išpūdžius iš kelionės į Vilnių ir Lietuvą. Leidimą įvažiuoti gavo po ilgų prašymų, tik kai jo prieteliai Vilniuje įrodė, jog jis jų „pusbrolis“.

Pirmas išpūdis, įvažiavus į Vilniaus priemiesčius, jam buvo slegiantis. Fabrikai ir dirbtuvės (administruojami rusų) buvo labai netvarkingi. Stoty nutvertas taksis „Volga“ toks pats, o lėkė per miestą neišpasakytai greitai. Nemalonų išpūdį padarė kiekvienam žingsny Leninas arba jo vardas: ir popieriuose, piniguose, languose, ant stogų, autobusuose, smuklėse. Vienur jis su kepure, kitur be jos; ranka ištiesta, suriesta ar sulenkta, vyresnis, jaunesnis, plikas ar dar kitoks. Kaip galima tokiame pamišime gyventi!

Trakuose ir Kaune

Autorius lankėsi Trakuose, kur jam padarė geresnį išpūdį (mažiau rusų maišėsi) ir Kaune. Kaune pastebėjo, kad priešingai negu Vilniuje, visi užrašai buvo tik lietuvių kalba, nebuvo rusų. To

LIETUVOS JAUNIMAS NEMĖGSTA
RUSŲ KALBOS

Lietuvą lankiusio lenko išpūdžiai

draugai pirmiausia nuvedė į Miesto sodą prieš Muzikinį teatrą ir paaiškino visą Kalantos tragediją ir kas po to sekė, kad kitą dieną demonstracijose buvo suminta apie 2,000 ir tik nedaug jų grįžo namo, kitų likimas nežinomas, nors oficialiai skelbiama tik keli nubausti. Sode ir dabar slėpinėja milicijos agentai. Autorius buvo prašytas nekalbėti lenkiškai ir neatkreipti dėmesio, kad ne vietinis.

Aplankė muziejų, gerėjosi ke liomis dešimtėmis akvarėlių „kurioms gresia sunykimas, kai nesimama restauruoti“ (autorius neminėjo, bet tai bus Čiurlionio darbai). Patiko jam muziejaus bokš-to varpų muzika vidurdienį, laikoma Kauno įžymybe. Skambina „tėvas ir sūnus“ (Kuprevičiai, red.).

Nuotaika slegianti

Vilniuje ir kitose vietose žmonių nuotaika nekokia. Žmonės atrodo susirūpinę, nesišypsą, tylūs. Jeigu kas garsiai rėkauja, tai aišku, kad bus rusas. Drabužiai bent kiek pasenę, persiūti, iš visko matyti, kad jų trūksta. Kelis kartus jis buvo klausiamas, kaip lenkas, atvykęs iš užsienio, gali parduoti ką nors iš drabužių.

Naujoji statyba Vilniuje palyginti skoninga, pačių lietuvių architektų planuojama ir nematyti Stalino laikų namų — dėžučių. Kavinių esą nedaug, o naktinis klubas tik vienas ir į jį patekti neįmanoma. Keliai Lietuvoj geri, o gal ir geriausi visoj sovietų imperijoj. Gazolinas pigus, bet papildymo stotyse aptarnavimo kaip ir nėra. Tas pats pasakytina ir apie taisyką: sugedo automobilis — taisyk pats, o dalių galima gauti tik „privaciai“ — juodojoj rinkoj.

Kalbėti rusiškai — blogas tonas

Būdingą dalyką pastebėjo, kad Lietuvos vaikai ir jaunimas rusų kalbos mokytis vengia visais galimais būdais, priešingai — veržiasi visi mokytis kurios nors vakarų kalbos. Yra tokia opinija: kalbėti rusiškai yra blogas tonas. Tas pats yra ir Latvijoje, ir Estijoje, net ir Ukrainoje. Visa kas negero ar netvarkingo yra tik ten, kur tvarko rusai. Kai autorius užsiminė kažkam apie sujauktą fabriko kiemą, jam atsakė, kad tenai ir tenai gyvena „vsiakaja svolač“. Priešingai, juo toliau nuo rusų sienos, gilyn į Lietuvą, kur mažiau rusų, tvarką didesnė ir švariau.

Baisi biurokratija

Teko kelis kartus lankyti milicijoje ir prašyti leidimo aplankyti savo pažįstamus, vadinamus „giminėmis“ provincijoj. Jam buvo atsakyta ateiti po šešių dienų. Tada davė anketą, kur turėjo surašyti: kur, pas ką, kodėl ten nori važiuoti, kuo verčiasi anie giminės, kaip jis nuvažiuos ir t.t. Atsakymą žadėjo duoti irgi po šešių dienų. Paskui jis buvo siuntin-

Tesinys 4 psl.

Spalio 21-oji MŪSŲ SAŽINĖS DIENA

Nustojęs augti medis ar žmogus pamažėle ima mirti. Augti gi sustoja arba natūraliai pasiekęs savo brendimo viršūnę, arba ligos ištiktas.

Tas pats atsitinka su visomis organizacijomis. Jos ima skursti, nykti, kai tik nebeauga.

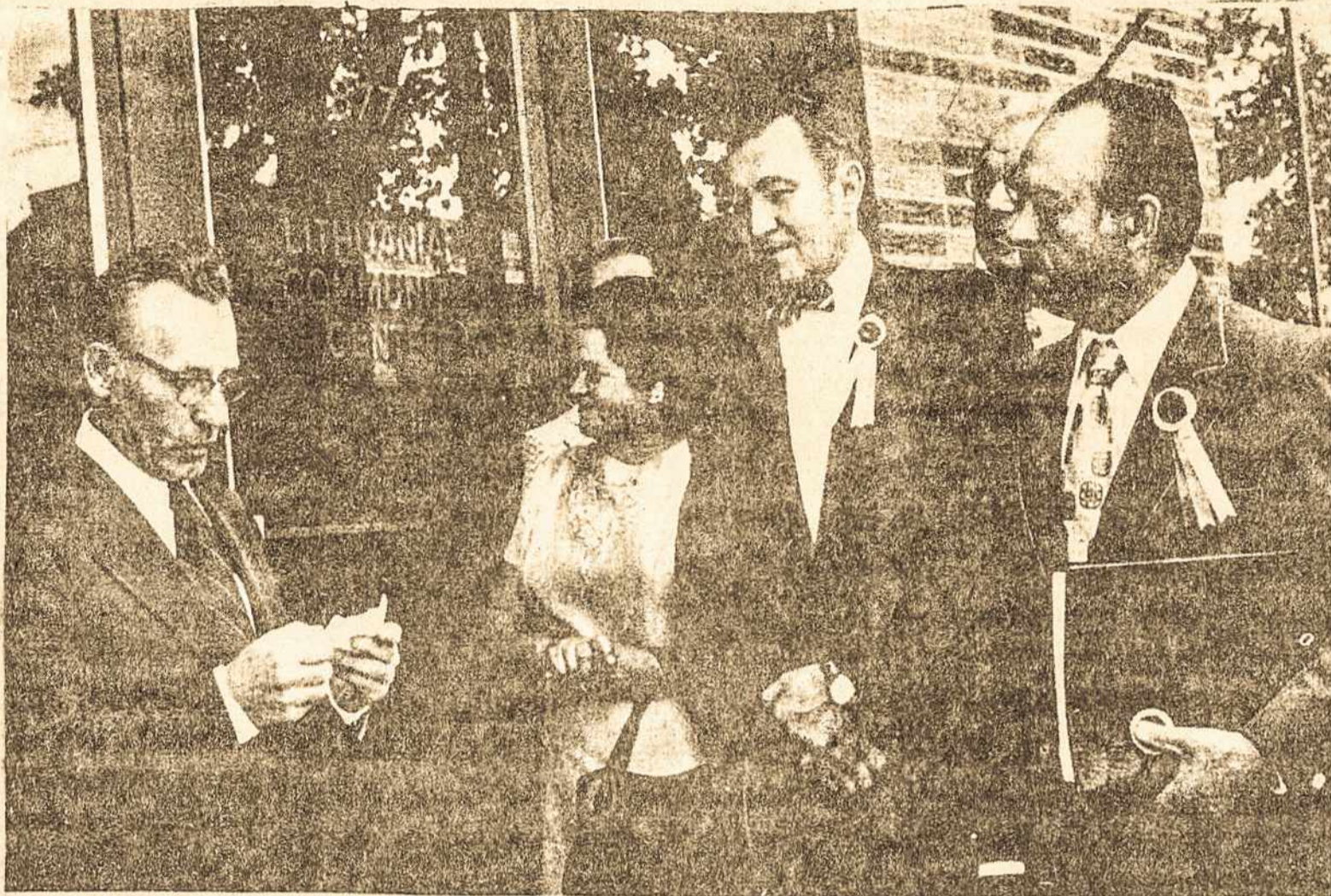
Ne kitoks likimas ištinka ir V. Jėzaus Kristaus ikurtą Bažnyčią. Ir jai reikia augti, jei nenori mirti. Net per trejetą šimtų metų ji greit augo, plėtėsi, nors labai žiauriai persekiojama. Tai buvo aiškus ženklas Bažnyčios gyvos veržlios jėgos stiprumo.

Reikia pripažinti, jog po paskutinio karo Bažnyčios augimas gerokai sulėtėjo, o kai kur ir visai sustojo. Todėl ir šv. Tėvas ir vyskupai ir visi gyvieji katalikai yra gerokai susirūpinę. Klausime, kodėl Bažnyčios augimas sulėtėjo, ar kaip apmirė?

Žinome, jog kūnas, kaip ir medis, vešliai auga, klesti, kai kiekviena jo lastelė yra sveika ir normaliai dauginasi. Kūno lastelėms nebesidauginant, ar labai lėtai tesidauginant, senatvė jau įžengė per duris vidun.

Kas kūnui ar medžiui lastelė, tas Bažnyčiai yra kiekvienas tikintysis. Juo stipresnis žmogaus tikėjimas, juo labiau jis myli Dievą ir Išganytoją Kristų, juo labiau jungiasi pats malda ir sakramentais su Viešpačiu, tuo labiau jam rūpi daugintis, t.y. stiprinti ir platinti tikėjimą. Jo paties išgyvenama tikėjimo ir Dievo meilės palaikoma spirte spiria ji su ja supažindinti ir kitus, pasidalyt su kitais savo laime Dievuje. Ta dieviškos meilės ir laimės stipriai deganti ugnis vaikūnų ir mergaičių širdyse skatina juos šimtais ir tūkstančiais tapti kunigais, vienuolėmis, misionieriais, keliauti į svetimus kraštus nešti tenai Kristaus Evangelijos tiesą ir šviesą ir laimę. O tie, kurie patys negali eiti pasaulin, namie liks, lydi misionierius savo maldom ir aukom, palaikydami jų jėgas ir veiklą. Tokiu būdu tikintieji vykdydė ir vykdo Kristaus įsakymą: Eikite ir mokykite visas tautas...". Daugiau ar mažiau, kiekvienas tikintysis jautė savo šventą pareigą skleisti tikėjimą ir savo atsakomybę už jo klestėjimą. Jei šiandien pastebimas gerokas atoslūgis K. Bažnyčios platinimosi, jei kritiškai yra sumažėjęs jaunimo skaičius stojančių į seminarias ir vienuolynus, tai yra aiškus daugelio save dar katalikais laikančių tikėjimo nusilpimo susenimo ženklas. Iš tiesų, kas pats labai brangina savo tikėjimą, kas patiria jo teikiama jėgą ir laimę, tas neiškęs apie tai nekalbėjęs, nesusilaikys nepridėjęs savo aukos, o gal ir neatidavęs viso savo gyvenimo jo reikalams.

Šis priešpaskutinis spalio sekmadienis yra skirtas priminti kiekvienam tikinčiajam kilnią ir garbingą jo pareigą skleisti savo tikėjimą, remt

Praeitą savaitgalį buvo atidaryti Clevelande Naujieji lietuvių namai -- klubas ir kultūrinis centras. Nuotraukoje, stambiausia auka net 10,000 dol. parėmęs šių namų statybą Rapolas Zambliauskas (kairėje) perkirpo atidarymo juostą ir tarė kelis žodžius. Į dešinę stovi p. Zambliauskienė, Lithuanian Village Inc. direktoriai Z. Dučmanas, S. Mačys ir direktorių tarybos pirmininkas Juozas Stempūžis. Plačiau apie atidarymo iškilmes 7 puslapyje. J. Garlos nuotrauka

misijų reikalus malda ir auka, būti gyva Bažnyčios kūno lastele.

Ką davėm iki šiol mes, Brazilijos lietuviai katalikai, savo tikėjimui auginti ir skleisti?

Teisingiausią atsakymą į tą klausimą bene rasim kiekvienas savo sąžinėje, jei atvirai pasvarstysim šiuos kelis klausimus: Tėveli, mamyte, ar pats, ar pati mokinate savo vaikus pačių pirmųjų pagrindinių tikėjimo tiesų ir maldu? Ir savo gyvenimo pavyzdžiu ir gyvu žodžiu?

Ar gali jūsų vaikai iš jūsų pokalbių pajusti, kad tėveliams už vis labiausia rūpi patikti Dievui, ir todėl daryti tai, kas jam patinka, ir vengti visko, kas jam nepatinka, ką draudžia? Ar vaikai regi, kad tėvai už viską labiausiai brangina amžinąją laimę kitame gyvenime?

Ar vedatės iš mažens savo vaikus sekmadieniais bažnyčion, ar meldžiatės drauge su jais namie kas dieną? ar tik jiems vieniems liepiate poteriauti? Ar einate su vaikais sykiu prie Dievo štalo? O gal vaikui einant net pirmos Komunijos jūs nėjot drauge?

Ar gali jūsų vaikai nugirsti tėvilius pagarbiai kalbant apie kunigystę ir kunigus bei misionierius? O gal tik girdi, kaip iš jų pasišaipot, juos aštriai kritikuojate, smerkiate ir vis jiems priešinatės?

Tėvai yra pirmieji savo šeimose misionieriai apaštalai. Jei jie neskiepys vaikuose tikėjimo meilės nuolopšio dienu, tai nedaug ką tepadės kunigai ir katalikiška mokykla.

Ir dar klausimėlis: kiek kruzeiru per metus paaukojate misijų reikalams? Ar galėtum už jūsų auką nors kartą sočiai pavalgyti koks varganas misijų mokyklos ar seminarijos studentas, ar nors vieną katekizmo kny-

gutę nusipirkti?

Kiek kartų per savaitę, ar per mėnesį, nuoširdžiai pasimeldi už misijas ir misionierius ir už mūsų jaunimą, kad turėtų drąsos ir kilnios širdies tapti misionieriais, jei Dievas juos šaukia? Ką sakytum, ką darytum, jei tavo sūnus ar duktė šiandien pasisakytų eisiu į kunigus, į vienuolyną ir važiuosiu į misijas? Ar tikrai nudžiugtum ir Dievui už tai dėkotum, ar gal nuliūstum, verktum, bandytum juos nuo tokio neprotingo žingsnio atkalbėti?

Nuoširdūs atsakymai į tuos klausimus parodys jums, kokio stiprumo ir gyvumo yra jūsų tikėjimas ir Dievo meilė, ar kaip atliekat savo šventą tikėjimo platinimo pareigą.

J.K.

ATGARSIAI APIE BRAZILIJA

Po šešių savaitų kelionės užsienyje kun. A. Saulaitis sugrįžo į São Paulį spalio 3 ir pateikia ML skaitytojams žinių, kurios nebuvo minėtos pranešimuose iš lietuvių skautų ir skaučių jubiliejinės stovyklos ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo.

Susidomėjimas São Pauliu

Skaidrės (slides) iš Brazilijos lietuvių gyvenimo parodytos dešimt kartų: Putnamo seselėms, dviem Čikagos lituanistinėm mokyklom, Los Angeles skautų ir vadovų sueigoje, Waterburio lietuviams ir šeimose. 300 skaidrių rinkinyje yra fotografijų iš jaunimo stovyklų Ubatuboje ir Santa Isabel, „Nemuno“ šokių televizijoje, „Rūtelės“ pasirodymų Cotia mieste, pabaltiečių parodu, tautybių pamaldū São Paule, šv. Mykolo Arkangelo mokyklos gimnastikos, orkestro ir tautinių šokių pasirodymų, lituanistinių mokyklų, šv. Kazimiero pa-

rapijos veiklos, V. Želinos vaizdų ir Brazilijos vaizdų iš São Paulo, Paranos, Rio Grande do Sul, Bahijos, Pernambuco ir Ceará valstybių.

Žiūrovų klausimai

Š. Amerikos lietuviai domėjosi Brazilijos ekonimine pažanga, krašto grožiu, o ypatingai klausinėjo apie lietuvių jaunimą, mokyklėles, tautinių šokių grupes, dalyvavimą lietuviškoje veikloje, parengimus. Galvodami apie tai, kad 1975-1976 metų Kalėdų atostogų metu dalyvaus III-iajame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese, jaunuoliai domėjosi ir krašto papročiais.

Ypatingai įdomų vakarą teko praleisti studentų skautų tarpe didžiojoje stovykloje prie Clevelando. Čia keletą valandų klausinėjo apie Braziliją įvairiausių klausimus.

Nukelta į 9 psl.

JAUNIMAS NEMĖGSTA...

Iš 3 psl.

nejamas iš vienos įstaigos į kitą, dviejuose egzemplioriuose užpildyti kitas anketas. Jei kas turėjo du vardus, tai tam buvo dvigubai darbo: vienoj anketoj reikėjo parašyti Jonas Henrykas Klos, kitoj Henrikas Jonas Klos. (Ką turėtų daryti ispanas, turįs septynis ar daugiau vardų?).

Jau ne pirmas turistas, kuris panašiai baigia savo išpuodžius, grįžęs iš Lietuvos ar kitos Sovietų Sąjungos vietos, kad, perėjus sieną į kitą kraštą, pajunti nepaprastą palengvėjimą ir atsipalaidavimą nuo baimės ir įtempimo. Taip baigė ir tas lenkas, kuris nenorėjo pasirašyti, kad nenukentėtų jo draugai Lietuvoje dėl jo atviro žodžio.

MŪSŪ JAUNIMAS – KUO SKIRIASI?

Pernai. Jaunimo Kongreso proga, buvo pravesta Jaunimo anketa - apklausinėjimas Pietų Amerikoje, Australijoje Kanadoje, J.A.V.-bėse ir Europoje tarp veiklesnio lietuvių jaunimo. Šios anketos daviniai atspausiti „Aidu“ žurnale.

Anketą atsakė 435 asmenys, jų tarpe 78 iš Pietų Amerikos. Iš šių, Brazilijos lietuvių jaunimo buvo apie 50. Anketa sudėtinga, turinti iš viso 67 klausimus apie kultūrinius reikalus, švietimą, spaudą, tautinį ir religinį sąmoningumą, vertybes, šeimas, narkotikus, santykius su tėvais ir kt.

Šioje santraukoje paduodami kai kurie daviniai, kuriuose palyginamas Pietų Amerikos lietuvių jaunimas su lietuvių jaunimu bendrai.

Kuo nesiskiria

Maždaug tiek pat P. Amerikos jaunimo priklauso lietuviškoms organizacijoms (88 proc.). Šeimos reikaluose atsakymai panašūs ir kitu - tiek pat svarbi tautybė, religija ir ekonominė padėtis kuriant naują šeimą, panašios pažiūros ir skyrybas, auklėjimas ir santykiai su tėvais šeimoje panašios. Visi panašiai atsakė ir klausimą: „Ar vyktum ir Lietuvoje, jei būtų nepriklausoma?“

Ko mažiau?

Pietų Amerikos jaunimas mažiau priklauso politinėms krašto organizacijoms tik 5 proc. (bendrai - 9, o Australijoje net 23 proc.), lietuvių politinėms organizacijoms (tik 2,6 proc. vietoj 7,5 bendro nuošimčio). Lietuviškų organizacijų valdybose pereinamais metais iš atsakiusių dalyvavo 38 proc., o bendrai liet. jaunimas - 53 proc.

Lietuviškų laikraščių visai neskaito 15 proc. (bendrai - 10 proc.), daugiau kaip trečdalis nelankė lituanistinių mokyklų (bendrai - penktadalis).

P. Amerikos lietuvių jaunimas mažiau draugauja su gyvenamojo krašto jaunimu ir klausimą, ar draugauji tik ar daugiausia su krašto jaunimu, atsakė taip 6 proc., o tuo tarpu bendras nuošimtis yra 14 (tai yra tie kurie mažiausia draugauja su kitataučiais). Iš trijų geriausių draugų P. Amerikos jaunimo tik 6,5 proc. turi visus nelietuvius, o bendrai - 11 proc.

Mažesnis nuošimtis norėtų lietuviškai pravestų savo vestuvių apeigų (53 vietoj bendro nuošimčio 69), ir mažiau lietuviško krikšto (49 vietoj 63 proc.)

Anketą išpildęs jaunimas iš P. Amerikos mažiau pažįsta asmenų, vartojančių įvairių rūšių narkotikus, negu kitų kraštų lietuvių jaunimas, ir visai nevartoja tų vaistų (bendrai atsakyta - „maconha“ vartojo nors kartą 30 proc., amfetaminus 10 proc., LSD 5 proc., heroina 1 proc.)

Prie tėvų ir jų draugų P. Amer. Jaunimas mažiau kalba lietuviškai: tik lietuviškai tokiose aplinkybėse kalba 32 proc., kol bendras vidurkis yra 64 proc.

Ko daugiau?

P. Amer. jaunimas daugiau priklauso gyvenamojo krašto, jaunimo organizacijoms (76 proc. vietoj 64 bendrai), 42 nuošimčiai per pereinamus metus nedalyvavo lietuvių stovyklose, studijų savaitėje ar kursuose (bendrai - 28 proc.) bet per metus kokiam nors lietuviškame rengime dalyvavo 97 proc. (bendrai 94 proc.). Vasario 16 minėjime tais metais dalyvavo 87 proc. Pietų Amerikos jaunimo, atsakiusio anketą, o bendrai - 76 proc. P. Amerikoje ir daugiau klausio lietuviškos muzikos - 99 proc. (bendrai - 95 proc., tik Australijoje šimtas nuošimčių).

Vieną lietuvišką knygą per metus perskaitė 29 proc. atsakiusių, o bendras nuošimtis yra 25.) Bet patys knygą pirkė tik 22 proc., kol iš viso tokių visus kraštus sudėjus buvo 40 proc.

P. Amerikos jaunimui kuria nors tema rašyti lengviau gyvenamojo krašto kalba (83 proc. vietoj bendro 62 proc.), ir rašytų tik gyvenamojo krašto kalba 13 proc. (vietoje 6 proc. bendrai).

Draugystėje tarp mergaičių ir berniukų irgi yra žymesnis skirtumas. Kol Šiaurės Amerikoje lietuviai tėvai daugiausia nepitaria draugystėm su kitataučiais (nepitaria 32 proc., pritaria 8 proc.), Pietų Amerikoje tėvų pritaria 36 proc. ir nepitaria 13). P. Amerikoje religija svarbesnė kuriant šeimą (77 nuošimčiai vietoj 55 vidurkio).

Rinkdami savo vaikui vardą, P. Amerikos jaunuoliai parinktų gyvenamojo krašto rašybos krikščionišką vardą (Pedro, João ir t.t. vietoj Petras, Jonas ar lietuviškų vardų Algirdas, Vytautas ir kt. - 71 proc. vietoj bendrai 48 proc. Treč-

Jaunystės Aidas

dalis jaunimo iš viso parinktų lietuvišką vardą, o P. Amerikoje - 14 proc. Tris kartus daugiau liet. jaunimo P. Amerikoje kalbėtų su vaikais vietine kalba (2,6 proc. kitų kraštų 0,8 proc.)

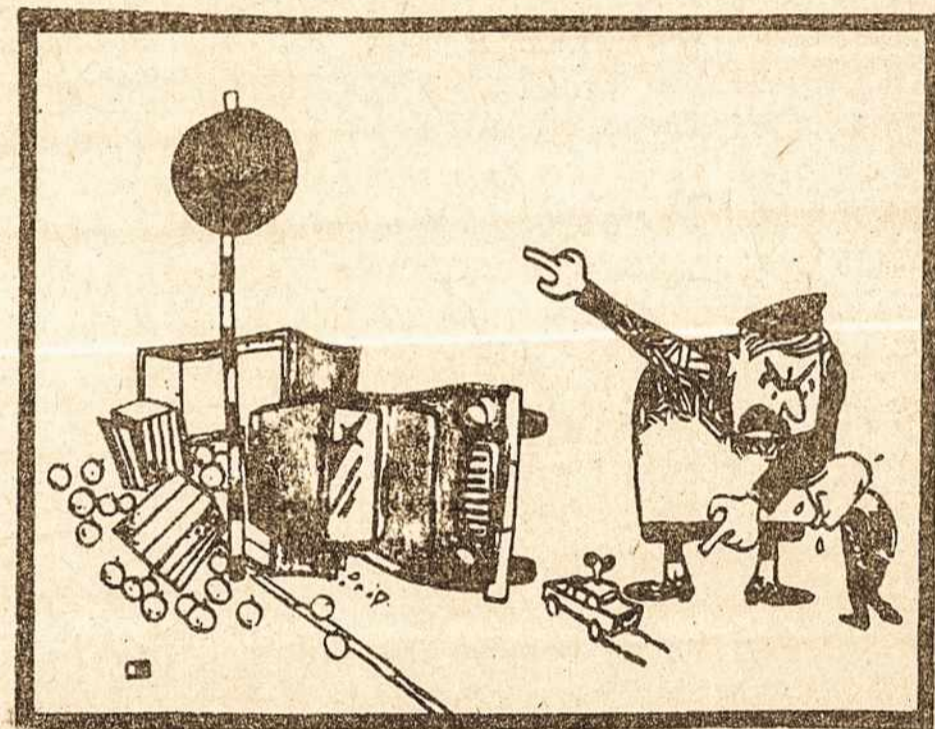
Iš religinės pusės, P. Amerikos atsakymai rodo, kad 86 proc. tiki i Dievą (bendrai 81 proc.), lanko bažnyčią nors kartais 94 proc. (bendrai 90), lietuviškai papilijai priklauso 80 proc. (bendrai 75 proc.)

Yra ir kultūrinis skirtumas: kai kitų kraštų jaunimas atsakė, tik 16 proc. ir tai kad lietuviai laikomi lygiais ar aukštesniais už vietinius. P. Amerika atsiliepė 51 proc. ir tą klausimą.

Skiriasi ir nuomonės apie Lietuvos nepriklausomybės galimybes: 47 proc. P. Amerikos jaunimo mano, kad jos pagerėjo paskutiniu metu (bendrai - 27), ir mano, kad mūsų pastangos Lietuvos laisvės reikalui svarbios (66 proc. vietoj bendro vidurkio 35). Tik 7 proc. mano, kad galimybės pablogėjo ir kad mūsų darbai nesvarbūs (bendrai vidurkis - 17 ir 26 proc.).

Pildydami anketą, P. Amerikos lietuviai (28 proc.) turėjo sunkumų su lietuvių kalba (bendrai - 11 proc.).

Daviniai paimti iš „Aidu“ 1973 nr 5, 193-197 psl.).

FILME ŠÖBRE JUVENTUDE LITUANA

No dia 28 de outubro, depois da Missa das 17 horas, no salão da paróquia de São Casimiro será projetado o filme colorido sobre a juventude lituana. O filme de longa metragem (uma hora e meia) mostra o acampamento de escoteiros e bandeirantes lituanos realizado em 1968 nos Estados Unidos, com mais de 1500 participantes de 11 países.

O filme, feito pelo Pe. Algimantas Kežys, S.J., mostra, além de paisagens, várias atividades, tais como: conjuntos musicais lituanos, atividades dos (2) escoteiros do ar e do mar, cerimônias religiosas, jogos e esporte, costumes, pessoas importantes, brincadeiras e momentos sérios.

Este filme foi recebido com aplausos na Austrália, Europa e na América do Norte, e é exibido agora na América do Sul pela primeira vez.

ALGIMANTAS

VINČAS PIETARIS

MŪSU LIETUVA ||| Lažiesiems

O QUE PENSA A JUVENTUDE LITUANA

Por ocasião do II Congresso Mundial da Juventude Lituana, realizado na América do Norte em 1972, o Dr. Romualdas Kriaučiūnas e o Dr. Antanas Sužiedėlis, ambos psicólogos, realizaram uma pesquisa de atitudes entre a juventude de origem lituana. Participaram do questionário 435 pessoas da Europa, Austrália, América do Norte e América do Sul, na maioria pessoas já envolvidas nas atividades da comunidade lituana.

A maioria tinha entre 16 - 20 anos (54 por cento), mas participaram também outros: 12 a 15 anos 5 por cento, 21 - 25 anos - 27 pc., 26 - 30 anos - 12 pc. e 31 - 40 anos apenas 1 pc. Dos que responderam 45 pc eram homens e 55 pc mulheres, na maioria ainda solteiros - 93 pc., provenientes de Austrália 3 pc, Europa 12 pc, Canadá 16 pc, E.U.A. 52 pc, e América do Sul 18 pc., dos quais (na estatística da América Latina) 9 pc terminaram o primário, 59 pc o colegial e 21 pc a faculdade, além dos 11 pc que se formaram em vários institutos e outras escolas.

Das cinco regiões, a América Latina é o quarto na escolha dos estudos técnicos ou científicos (28 pc contra a média de 36 pc), quinto na escolha de estudos sobre a humanidade (9 pc, à média de 14), o mais alto na porcentagem de estudos sociais (23 pc., a média sendo 20 pc).

Participação das associações

Do total, 65 pc. pertencem a associações da juventude do país (isto é, sociedades não lituanas). A cifra da América Latina é a maior - 76 pc. 26 pc. também pertencem a associações ou sociedades profissionais, e aqui não há diferença entre as regiões. Na questão de participação em associações políticas do país, do total 10 pc. responderam Sim, mas na América Latina as respostas foram de 4 pc. (o índice mais elevado - 14 pc. - é dos F.I.A.)

ESTAMOS FALANDO EM PORTUGUÊS PARA AQUELES QUE NÃO ENTENDAM LITUANO VENHAM APRENDER A FALAR NAS AULAS DE LITUANO LA' NA RAMOVĖ E DEPOIS POSSA LER O JORNAL MŪSU LIETUVA QUE ESTÁ ESCRITO EM LITUANO

86 pc do total participaram de associações da juventude lituana, sendo a América Latina (88 pc) em segundo lugar depois de Canadá (93 pc). Enquanto nenhum dos Europeus pertencem a associações profissionais lituanas, os da América Latina marcaram 5 pc (à média - 9 pc).

(continua)

LITUÂNIA

Quando falamos sobre a cultura da Lituânia, logo nos vem seus trajes típicos, danças, tradições, comidas e nos esquecemos de falar sobre a língua, a terra, a vida e o povo. Penso que é porque nunca soubemos de fato, o que é a Lituânia, e muito pouco nos interessamos. Por isso, pesquisei para não só saber de como são seus costumes, tradições, trajes típicos, mas também, sua cultura, sua terra, sua luta, sua ascensão e queda.

Uma república ilegalmente integrada na U.R.S.S., banhada pelo Mar Báltico ao oeste, Letônia ao norte, Rússia Branca ao oeste e Polônia ao sul. Ocupa atualmente uma área de 65.200 km² com mais ou menos 3.500.000 habitantes.

Compreende 3 regiões distintas: 1a. Baixa Lituânia ou Samogítia (Žemaitija) com colinas de altitudes abaixo de 200 m., 2a.-Planície Central (prolongamento da Letônia); 3a.- Alta Lituânia (lacustre e pantanosa) cuja altitude atinge 25 Im. (Aukštaitija).

Seu clima corresponde a uma transição entre o da Europa Central e o da Rússia que vai de 26 C a 18 C (continental junto ao litoral) e no inverno atinge a - 17 C.

A população é constituída 85 por cento de lituanos e restante de russos, judeus, poloneses e outras nacionalidades.

Dominada pelos russos, conseguiu transformar-se em república 1918 após a queda do regime czarista e em 1940 foi reincorporada pelos russos, que a integraram na U.R.S.S.

Sua história é gloriosa, tendo chegado a constituir poderoso reinado, nos tempos modernos.

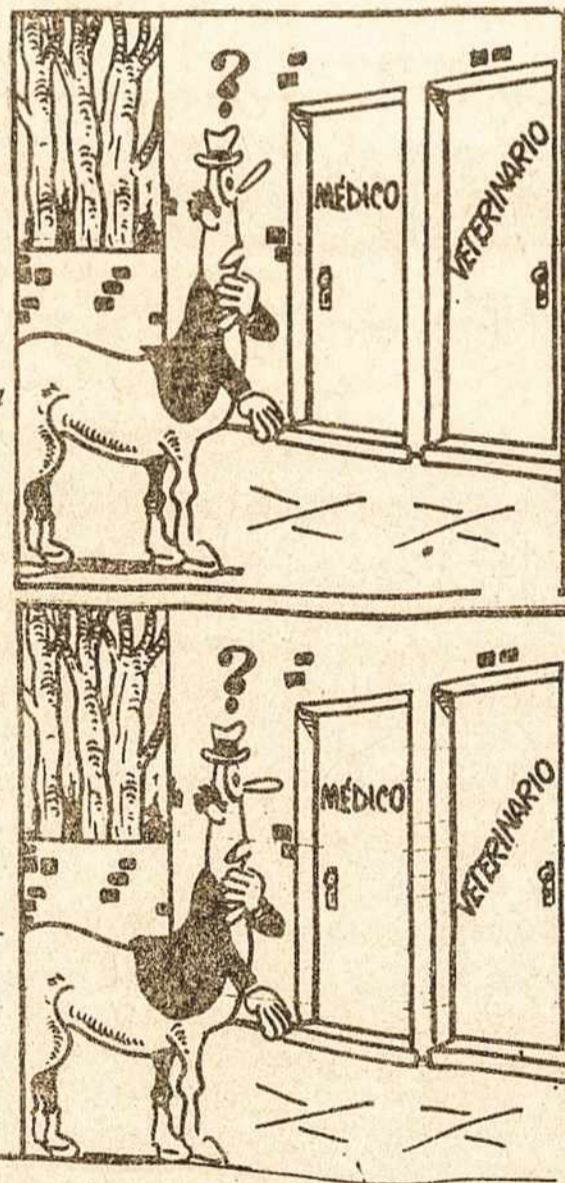
Sua economia baseia-se na agricultura, pecuária e indústria leve. Cultivam cereais, batatas, linho, mas é a criação de gados, suínos e aves a maior importância industrial alimentícia do país.

Vilna ou Vilnius é a atual capital, situada às margens do Rio Nemunas, no séc. X foi constituída e tornou-se capital do Antigo Reino no séc. XIII. Depois de fazer parte do Império Russo (Séc. XIX), pertenceu à Polônia (1919-39) e esteve ocupada pelos alemães, destacou-se como o principal centro da cultura judaica da Europa Ocidental.

Kaunas, situada em sua região meridional, junto dos rios Nemunas e Neris, fundada no séc. XI., tornou-se centro fortificado da Lituânia ocidental e ao mesmo tempo desenvolvia-se comercialmente.

Sobre o domínio russo (1795-1918) expandiu-se no rumo este foi capital do país (1918-40) sendo atualmente seu maior centro industrial (serrarias, têxteis, produtos alimentícios, metalurgia etc.) e destacado centro cultural.

Silvana Meška Fideli.

IRUTĖ IR KĖSTUTIS

D. BASTYS

Literatūra · Dailė · Mokslas

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

Stefanija Rūkienė

(Taša iš praeito Nr.)

PIRMIEJI PIETŪS

Vis dėl to atsikandu kasnei ir kramtau, kramtau... Pradeda bloga darytis. Bijau kad neišvėčiau suvalgyto maisto. Greit mėšą išspiaunu rankon ir nežymiai numetu žolėn. Likusį mėšos gabaliuką atiduodu ruselei Froskai. Ji mėšą suvalgė pasigardžiuodama ir juokiasi, kad dabar galėsianti gerai pažvengti.

Po pietų gavom valandžiukę pailsėti. Esame toli nuo „valdžios“, kuri negalės mus netikėtai užklupti. Prieš priguliant paskelbė malkoms rinkti talką, kad laužas neužgestu.

Pasileidome į visas puses malkų nešioti. Taiga čia pat. Joje auga šimtamečiai kedrai, pušys, eglės ir pichotos, neatsilieka epušė, beržai ir alksniai. Nesodino ir netvarkė šios girios žmogaus ranka. Pati augmenija stiepėsi į Dievulio saulę, ir tankumynuose medžiai išaugo tiesūs ir lygūs, kaip žvakės. Augančiųjų milžinų papėdėje daug perkaršusių ir išvirtusių medžių, kurie taip susikryžiavę, kad pro juos sunku praeiti ir pralįsti. Daug medžių išrauta su šaknimis. Čia tai jau burano, Sibiro viesulo, darbas. O jau žolės miško prošvaistėse tankumas ir sodrumas. Jon išibrėdes, pasineri iki juostos. Aplinkui daugybė gėlių, panašiu į mūsų bijūnus. Jų platūs lapai ir skaitūs žiedai labai derinasi, nors nešė į darželį. Sibiro kaimiečiai darželiu neturi ir gėlių neaugina, nes reikia bulvytėmis rūpintis, kurios gražesnės už puikiasias gėles.

Turiu priminti, kad Sibiro gėlės nekvepia.

Pririnkome sausų malkų ir visi po glėbį parvilko me. Pakurstė laužą, čia pat susirangėme poilsiui. Vietiniai tuojau sumigo ir pradėjo knarkti, bet mes negalėjome užmigti.

Man dabar prisimena mūsų tautos sentėvių vaidilutės, kurios nemigo naktis praleistado šventuose alkuose ir žinyčiose, besaugodamos aiščiu giminiu gyvės šaltini – šventąja ugni.

Rusu tauta taip pat nuo žilos senovės garbstė ir saugojo savo namų židinio ugnele. Tas paprotys yra atsineštas iš jų tautos praeities glūdumų. Kartu kartos ir dabar saugoja pelenuose žaižaruojančią žariją, be kurios Sibire visi žūtų. Degtuku mažai kas turi ir tuos pačius labai tausoja. Mažai matyti ir „žaigalku“ žiebtuvėlių, nes akmenuku ir benzino labai sunku gauti.

Taiga savo didybe ir neišmatuojamais plotais su paslaptiniais bruzgnais, balomis ir pelkynais, išpuoštais įvairiaspalvių samanų kilimais, nusagstytais laukiniu obuoliuku dydžio spanguolėmis, kurios rudėnį prinokusios ne rankomis renkamos, bet lentutėmis nuo samanų subraukiamos į krepšelius – pavėčia žemės karalių-žmogu dulkele ir silpnu padarėliu. Milžiniškų medžių viršūnėse nuolat girdisi paslaptin-gas ošimas. Tai amžina pasaka taigų gyventojams ir paslaptinomis girių dvasioms, tai himnas viliūgams mišku dievaiciams, kurie nusivilioje žmogu į tamsius ir neišeinamus tankumynus, dažnai minkštuose samanų pataluose ir numarina. Neveltui mūsų proseneliu tikėta mišku dvasiomis ir miškiniais, nes tas paslaptin-gas lapų šiušenimas, ta girios gaudesio simfonija, pavirsta į mistišką amžinai žaliuojančių taigų muziką, kuria rodo, supranta kiekvieno tremtinio siela ir siunčia atodūsius tos didybės Kūrėjui, maldaudama laisvės.

– O Viešpatie, kokia sunki ir nepakeliama vergo dalia.

Atsidūręs taigoje, žinai, kad tuose milžiniškuose mišiu masyvuose nėra žmonių ir ta saujelė šienpiovių gali čia ramiai miegoti ir ilsėtis. Neužeis čia joks prašalaitis, nesudrums mūsų gūdzios ramybės ir ne pabudins iš svajū apie mieląjį Nemuno kraštą.

Ilgokai dar sėdėjome prie ugniakuro, apsnūdusios ir paskendusios savo mintyse. Pagaliau lyg sapne pakilome ir nukiūtinome savo būdosna. Eidamos nusi nešėme po žeruojančiu pagaiškū ugnelei prieš palapinę užsikurti.

PIRMASIS LIETUVIŠKAS LAIKRAŠTIS

Šiandien man kyla klausimas, kada gi buvo išleistas pirmasis lietuviškas laikraštis? Atsimenu, nepriklausomos Lietuvos spauda skelbė, kad pirmasis laikraštis buvo išleistas 1832 m. Tai Fridriko Kelkio redaguotas protestantų laikraštis „Nusidavimai apie Evangelijos Prasiplatimą tarp žydų ir Pagonų“. Tas laikraštis buvo pripažintas pirmuoju mūsų periodiniu leidiniu ir 1932 m. Lietuvoje minėjome 100 metų pirmojo laikraščio išleidimo sukaktį. Bet vėliau, jau gyvenant tremtyje, pasigirdo balsų, kad buvusi padaryta klaida. Ir remdamiesi atrastais dokumentais paskelbė, kad pirmasis laikraštis buvo išleistas beveik 10 metų anksčiau, būtent 1823 m. Susipažinimui, ką tuo klausimu rašė spauda, štai keletas ištraukų. Prof. Vaelovas Biržiška aiškina taip:

Tradiciniai įprasta mūsų spaudos pirmu laikyti Pridrikio Kelkio 1832 m. pradėtus leisti „Nusidavimus apie Ewangelijos Prasiplatimą tarp Žydų ir Pagonų“. Tačiau dabartiniu laiku, nežiūrint į tai, kad 1932 m. nei oficialiai buvo minima mūsų periodinės spaudos 100 metų sukaktis, pradėję jos datą tenka nukelti visu dešimtmečiu atgal, į 1823 metus. Šis reikalas mums paaiškėjo tik nuo to laiko, kada buvo surastas pirmasis Kelkio „Nusidavimų“ numeris, ilgai nelurėtas nė vienos mūsų bibliotekos. Ten, įžanginiame straipsnyje, aiškindamas savo laikraščio pasirodymo aplinkybes, Kelkis, be kitko, rašo: „Jau ir Lietuvininkams dvejose knygeles tu „Nusidavimu Dieva Karalysteje“ išdrukavotos, vienos Mete 1823. o antroses Mete potam...“ Iš tų žodžių ir iš tolimesnio Kelkio pasakojimo pasidarė aišku, kad Kelkis savo „Nusidavimus“ laiko ne koku nauju, jo pradėtu, periodiniu leidiniu, bet jau 1823 ir 1824 m. išleis-tų „Nusidavimų Dievo Karalysteje“ tęsimu, tik nepasako, kas juos leido ir redagavo“. („Žingsniai“, 1947 m. Nr. 10).

Toliau tame pat straipsnyje prof. V. Biržiška išaiškina, kad 1832 m. išleista

pirmąjį lietuvišką laikraštį „Nusidavimai Dievo Karalysteje“ leido ir redagavo Natanielius Pridrikas Ostermejeris, gimęs 1784 m. Jis bagė Karaliaučiaus universiteto teologijos fakultetą ir 1815 m. gavo kunigo šventimus. Mirė 1846 m.

Lietuvių Rašytojų Kalendoriuje V. Biržiška pirmojo laikraščio redaktorių taip apibūdina:

„(210) Gimęs 1784. IV. 8 Vilūnuose ir miręs Būdviečiuose 1846. VIII. 24 Natanielius Pridrikis Ostermejeris, Zigfrido (173) sūnus ir Godfrido (131) vaikaitis. 1823 ir 1824 m. mėginęs leisti pirmąjį (dar prieš Kelkį) lietuvišką tikiybinių laikraštį „Nusidavimus Dievo Karalysteje“.

Štai ištrauka ir iš okupuotoje Lietuvoje išleistos enciklopedijos:

„NUSIDAVIMAI DIEVO KARALYSTEJE“ — protestantų periodinis leidinys (neiškilęs), leistas 1823-24 Karaliaučiuje. Išėjo 2 knygelės. Leido N. Ostermejeris (1784-1846), liet. raštijos darbuotojo G. Ostermejerio anūkas. 1832 m. pradėtu leisti „Nusidavimų apie evangelijos prasiplatimą tarp žydų ir pagonų“ Nr. 1 rašoma, kad „jau ir lietuvininkams dvejose knygelės tų „Nusidavimų Dievo Karalysteje“ išdrukavotos“ (M. L. T. E. II tomas, 703 psl.).

Perskaičius ištraukas, kyla neaiškumai, kada gi iš tikrųjų buvo išleistas tas pirmasis laikraštis ir kurį laikraštį pripažįstame pirmuoju? Jeigu sutinkame, kad pirmasis laikraštis buvo išleistas 1823 m., tai šiomet galime minėti mūsų periodinės spaudos 150 metų sukaktį.

V. Vytenietis

Red. prierasas. Lietuvių Enciklopedija, remdamosi V. Biržiška, sutinka, kad iki mūsų dienų neiškilęs leidinukas „Nusidavimai Dieva Karalysteje“ yra lietuvių laikraštijos pradininkas (L. E. XX t. 506 psl.). Taigi iš tikrųjų galėtume šiais metais minėti lietuviškosios spaudos 150 metų sukaktį.

Prie brangaus kapo Sibire.

NUO DAINAVIMO LIGI KATEKIZMO

Mokytojų studijų savaitė

JUOZAS MASILIONIS

Trečiadienį, rugpjūčio 15 d., pirmą kartą pakviečiamas L. Eimantas. I dainavimo pamoką tuot po pusryčių rinkdavosi kasdien tik jaunimas. Šiandien sueina visi, nes muz. St. Sližys turi parodomąją choro pamoką. Studijų savaitės dalyviai turi gerą progą matyti ir girdėti, kaip sistemingai per vieną pamoką išmokstama daina ir paaiškinami pagrindiniai dėsniai.

Mūsų kalbininkai

St. Barzdukas supažindina klausytojus su studijų savaitės atvykusiu prof. Pr. Skardžium. Jis skaito pirmąją paskaitą "Mūsų kalbininkai". Savo paskaitoje supažindino su žymiaisiais mūsų kalbininkais: Jaunium, Būga, Jablonskiu, Balčikoniu, Saliu, Skardžium, Joniku ir Dambriūnu. Nepasakojo nė vieno jų biografijų, bet išskėlė jų darbus.

Sunki buvo kalbininkų padėtis tuoj po II pasaulinio karo, nes jie buvo verčiami laikytis priverstinos, bet netinkamos teorijos.

Vėliau padėtis pagerėjo. Dalis dabar Lietuvoje dirbančių kalbininkų yra studijavę nepriklausomoje Lietuvoje: J. Senkus (miręs), J. Kruopas, A. Lyberis, K. Ulvydas, J. Kabelka. Kiti mokslą baigė po karo. Tragiškai miręs J. Kazlauskas buvo pirmasis lietuvis, parašęs istorinę lietuvių kalbos gramatiką. V. Mažiulis yra gabus lyginamosios kalbotyros specialistas, Z. Zinkevičius — žymus dialektologas. Kiti kalbininkai specializuojasi įvairiose srityse: stilistikoje, tyrinėja vietovardžius, vandenvardžius. Daugelis specialiųjų darbų atliekami kolektyviai.

Vaikų skaitymas

Antrą šios dienos paskaitą "Skaitymas ir žodyno turinimas I skyriuje" skaitė Amanda Mulionienė, Olevelando Šv. Kazimiero lit. mokyklos mokytoja. Pradėjusi dirbti lietuviškoje mokykloje ir gavusi I skyrių, pradėjo domėtis šios srities literatūra. J. A. Smith knyga "Creative teaching of reading and literature in the elementary school" padarė jai didelį įspūdį. Jo siūlomą metodą ji prisitaikė savo darbui. Šio metodo pagrindu yra du principai: 1) vaikas turi norėti išmokti skaityti, 2) vaikas nori greit išmokti įdomias paskaitas skaityti.

Angliškai išmokti skaityti paskatinimų yra daug — gatvėje,

krautuvėje ir kitur. Lietuviškų paskatinimų tėra tik namuose: tėvai, lietuviškos knygos. Mokyti skaityti tokius žodžius, kuriuos vaikas pažįsta, žino, pamažu pereinant prie kitų. Kai vaikas susidomi, nori pats kuo greičiau skaityti. Daug dėmesio vaikui suteikia žinojimas, kad jis gali skaityti. Taip pat svarbu yra įvertinimas, pagyrimas. Svarbu klaidose turėti knygynėlį. Naudojasi "Best world book ever" vertimu. Mokydama skaityti, naudoja įvairius metodus.

Susirinkusi keletą pirmojo skyriaus vaikų, praktiškai pravedė su jais parodomąją pamoką.

Po pietų P. Maldeikis, žymus pedagogas, "Švietimo Gairių" redaktorius, skaitė paskaitą "Auklėjimas kryžkelėje". Kryžkelė tai vieta, kur susikryžiuoja keliai, kurioje galima paklysti.

Auklėjimo supratimas

Labai skiriasi senojo ir naujojo pasaulio auklėjimo supratimas. Senasis pasaulis laikosi tradicinio auklėjimo, suformuotą prancūzų ir vokiečių, o amerikiečiai nesilaiko jokių nepajudinamų pagrindų, nuolat keičia, progresuoja, keisdami metodus ir pagrindinius principus.

Skiriasi pirmiausia žmogaus supratimas Europos sistemoje ir čia. Ten žmogaus auklėjimo principas dvasinis, čia materialinis. Ten siekiame vispusiškumo, čia tai pašiepiama.

Susikryžiuojama ir klausime, ar mokyti ir auklėti ar tik mokyti. Tradicinėje pedagogikoje mokslo dalykai parenkami ir mokoji medžiaga taip išplanuojama, kad mokinys, jos besimokydamas, progresuotų įvairiais atžvilgiais ir būtų visapusiškai lavinamas. Modernūs amerikiečių auklėjimas nori mokinį mokyti arba sudaryti sąlygas jam augti ir be mokslo dalykų mokymosi, be žinių pasisavinimo.

Didelė technologijos įtaka moderniajam mokymui ir auklėjimui. Mechanizacijai braunantis į visą gyvenimą, iš jos negali išsiskirti ir mokykla. Išradimai pritaikomi mokymo reikalams. Įvairios mokomosios mašinos palengvina mokytojo darbą, kai kur net jį pavaduoja. Bet mašina negali pavaduoti auklėtojo. Žmogų gali ugdyti tik žmogus. Mokymas, kuriame žmogaus asmenybė pakeičiama mašinomis, veda į auklėjimo nužmoginimą.

Tai, ką mes vadiname kryžkelėmis, amerikiečiai laiko pažanga. Betgi čia sistemos greit keičiasi, ir šią pakeis kita.

Šių laikų mokinys ilgiau išbūna mokyklose, siekiama vis didesnio išsimokslinimo ir išsilavinimo, tuo norint susidaryti sau geresnį gyvenimą. Tik nesutariama, koks tas išsilavinimas turi būti, kuriuo keliu prie jo prieiti.

Kun. K. Žemaitis ir Ingrida Bublienė, abu iš Clevelando, pasinaudodami angliško vadovėlio pavyzdžiu, turi paruošę iliustruotą vadovėlį pasiruošti pirmajai komunikacijai. Jie čia jį pademonstravo ir paaiškino. Klausytojai, žinodami panašios literatūros stoką, šiuo pranešimu labai domėjosi.

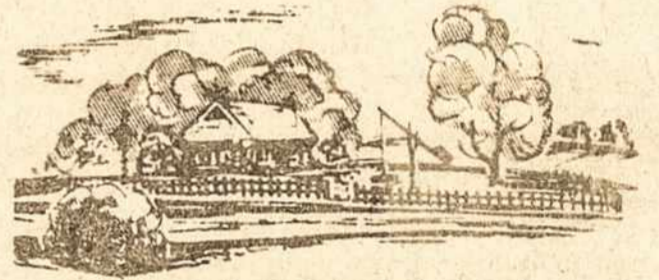
Vytautas Anilionis

TEVIŠKES REGEJIMAS

Regiu — pusnynuose rausva ugnelė žerė,
Tai pasakų senų namai,
Prie šėdimo senelis žilutelis,
O apie jį nustebinti vaikai.

Regiu močiutė sena prie ratelio
Ir atrenai dairaus savęs
Veltus Nusijuokia katri ugnelė
Sudeginus praėjusias dienas.

Girdžiu — pravirksta senos liepos,
Pusnynuose nuaidi jų rauda,
Aš veidu rankose paslepęs,
Verkiu tavęs, o teviške šventa...

LIETUVA

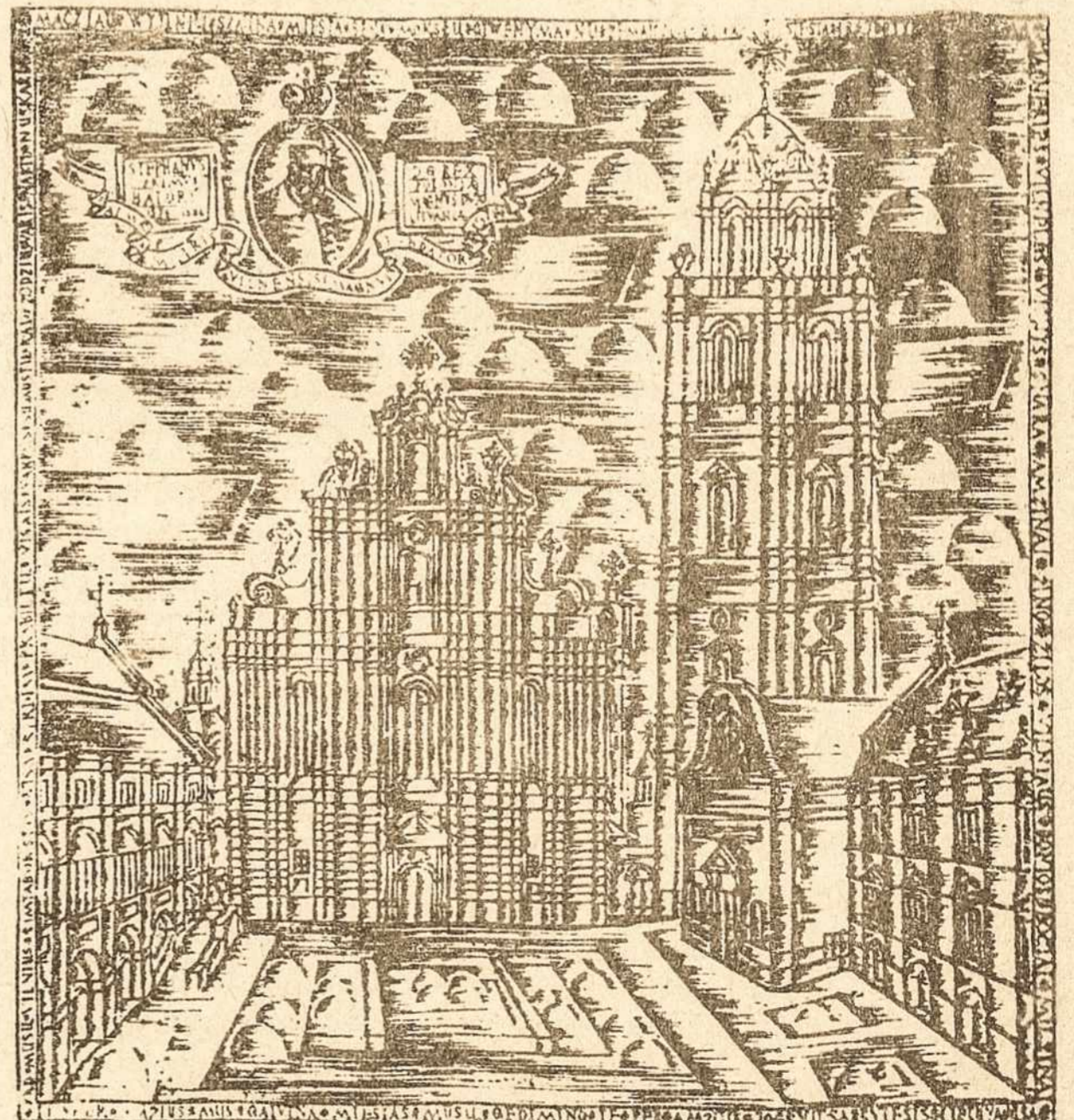
LEONARDAS ANDRIEKUS

*Zmonės manė, jog prieš vėją
Vakarai tokie raudoni,
O tai ji krauju svavėjo —
Žemė kryžių ir madonų.*

*Buvo aštrūs kalavijai,
Ilgos rykštės, bukos vinyš,
Buvo kalnas Kalvarijos,
Marškos, kapas akmeninis.*

*Buvo daug mirties pabūklų,
O labai nedaug paguodos,
Jos pavasarių stebuklą
Vos bejuto vyšnios soduos.*

*Žvelgs į ją dangus apstulbęs,
Kai pakils po kryžiais minios —
Jau visi paukšteliai čiulba
Aleliuja ant skersinių...*

R. Glibavičius. Universiteto P. Skargos kiemas ir šv. Jono bažnyčia.

SLA Pildomoji Taryba su naujai prisaikdintu daktaru kvotėju D. Degesiu. Iš kairės sėdi: Josephine Milerintė, išdo globėja; prezidentas Povilas P. Dargis; išdininkė Euphrosine Mikužiutė. Antroj eilėj stovi: sekretorius dr. Algirdas Budreckis, išdo globėjas ir teisinis patarėjas adv. Steponas Briedis, Jr., viceprezidentas Aleksandras Čaplikas ir naujasis daktaras kvotėjas dr. Danielius Degesys.

KĄ BUS GALIMA PAMATYTI LIETUVIŠKAME FILME

Šv. Kazimiero parapijos salėje spalio 28 dieną, po 17 valandos mišių, bus rodomas ilgas, lietuviškas, spalvotas, garsinis filmas. Jis jau apkeliavo Europą, Š. Ameriką ir Australiją. Visur žiūrovams patiko. Pirmą kartą bus rodomas Pietų Amerikoje. Ką bus galima jame pamatyti?

Per pusantros valandos šiame filme apžvelgiama lietuvių skautų ir skaučių jubiliejinė stovykla, įvykusi minint Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukaktį. Matomi ne tik J.A. Valstybių vaizdai, bet ir skudučių orkestras, kanklininkai, lietuviški rankdarbiai, papročiai, ir kitos apeigos. Girdima nemaža lietuviškų dainų, pasirodo eilė žymių lietuvių.

Viską filmavo, sustatė, paruošė jau gerai pasaulyje pasižymėjęs fotografas kunigas Algimantas Kežys, S.J., susukęs jau ne vieną lietuvišką filmą ir išleides keletą savo nuotraukų knygų-albumų. Kadangi toje stovykloje dalyvavo 1500 skautų ir skaučių, ir tūkstantinė svečių, tai filmas duoda progos žiūrovui apkeiliuoti įvairias stovyklos dalis, pamatyti jos papuošimus, programas, rankdarbius žaidimus ir sportą, jūrų skautų laivus, ir oro skautų lėktuvą, filmuojantį stovyklą iš debesų.

Vyresnieji pamato, ką veikia stovyklon iš 11 kraštų suvažiavęs lietuviškasis jaunimas, o jaunimas gal išvys savo pažįstamus, ar gal atras ką įdomaus, kas tiktų Brazilijos liet. jaunimo stovyklom.

Gražūs ryto, dienos, vakaro ir nakties vaizdai pajvairina savaitės programą, kurioje yra ir linksmu, ir rimtesniu valandėlių.

Šiomet sueina 40 metų nuo lietuvių skautų įkūrimo Brazilijoje, o 55 metai

Lietuvos skautijos įsteigimo. Toje jubiliejinėje stovykloje Š. Amerikoje dalyvavo rugpiūčio mėnesį 1000 skautų ir skaučių iš 7 valstybių.

Tat nepraleiskim retos progos pasigėrėti veikliojo lietuviškojo jaunimėlio gražiausiais pasirodymais. Tėveliai, atsiveskit ir savo jaunimą. Jam ypatingai bus gera visa tai pamatyti. Laukiame.

NOSIS

Romualdas Kisielius

Aukščiau lūpų, virš panosės,
Įsitaisius sėdi nosis.
Broli, nosis tai ne koja,
Visą žmogų ji vairuoja.

Kur ji rodo, ten tu stoji,
Kur ji suka, ten žygiuoji,
Nė ji spiria, nė ji kanda,
O visur kelius suranda.

Kad tarp vėjų nepaklystų,
Turi ji kur nors įlįsti.
Ar į ginčą, ar į sviestą,
Ar į kito nosį riestą.

Ar ją templa, ar ją grūda,
Ji nekeičia savo būdo.
Aukščiau lūpų, virš panosės,
Tartum bulvė sėdi nosis.

ATGARSIAI APIE...

Iš 4 psl.

Naujasis lietuvių švyturys

Čikagoje rugsėjo 23 buvo Jaunimo centro naujojo pastato statybos užbaigimas. Jo proga, sodelyje prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę, buvo mišios, tada minėjimas didžiojoje salėje. Priestate telpa antroji lituanistinė mokykla, Pedagoginis Lituanistikos Institutas, Pasaulio Lietuvių Archyvas, Laisvės Kovų muziejus, Muzikologijos archyvas, Čiurlionio galerija. Žemesniajame aukšte įrengta jauki kavinė.

Statybos rėmėjų pilnas sąrašas perskaitytas išskilmėse, kurių metu parodytas naujas ir meniškasis kun. A. Kežio filmas „Statyba“, su pritaikyta kompozitoriaus Dariaus Lapinsko muzika. Čiurlionio galerijoje atidaryta audinių ir keramikos paroda.

Radio programoje

Kasdienės lietuvių radijo programos „Margučio“ metu vedėjas klausinėjo apie Brazilijos lietuvius, o religiniai klausimai buvo iškelti Tėvų Jėzuitų vedamoje radijo valandėlėje. Margutis klausė apie „Mūsų Lietuvos“ puslapius jaunimui, domėjosi piešinėliais, lietuvišiais menininkais Brazilijoje.

Ryšium su Kultūrinio gyvenimo, tiek Margutis, tiek P.L.B. valdyba domisi lietuvišiais kultūrininkais – dainininkais, menininkais, kurie galėtų būti kviečiami dalyvauti kultūrinuose kongresuose ar ypatinguose renginiuose Šiaurės Amerikoje. Todėl daug kas domėjosi ir „Brazilijos lietuvių žinynu“.

Archyve ir muziejuje

Pasaulio lietuvių archyvas, persikėles į naujas patalpas, turi daugybę lietuviškų laikraščių rinkinių iš įvairių pasaulio kraštų, įskaitant ir Brazilijoje ėjusiu leidinių rinkinius, kuriems, deja, trūksta atskiru numeriu. „Mūsų Lietu-

vos“ komplektas nėra pilnas, nes trūksta ypatingai pirmųjų kelerių metų. Archyvo prižiūrėtojai domisi ir kita archyvine medžiaga, kurią būtų galima rasti São Paule, ypatingai nepriklausomos Lietuvos leidiniais.

Archyve vis dažniau apsilanko studentų ir mokslininkų, ieškančių medžiagos straipsniams, dizertacijoms ir mokslo darbams iš šių šaltinių. Panašiai yra pas Bronių Kviklį, kuris turi ne tik spaudos, bet ir pinigų, ženklų, ženkliukų ir kt. rinkinius, jų tarpe pinigų ir medalių iš Lietuvos Didžiosios Kuni-gaikštijos laikų nuo XIII amžiaus. Šiame archyve galima rasti ir Brazilijoje pagamintų vėliavėlių, kongresų ženklelių ir, t.t.

Ką tik pradėjo tvarkytis ir Laisvės Kovų muziejus, kuriame telkiama istorinė medžiaga apie kariuomenę, laisvės kovotojus partizanus ir t.t., fotografijos, kariuomenės medaliai ir ženklai ir kt.

Lituanistinės studijos

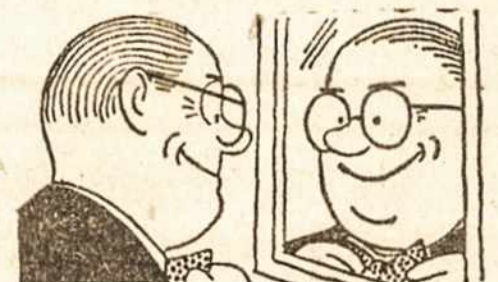
Pedagoginio Lituanistikos Instituto neakivaizdinės dalies vedėjas I. Serapinas domėjosi, kaip institutas galėtų talkinti Pietų Amerikos lietuviams studentams lituanistinėse studijose, siusti medžiagos, padėti pasiruošti neakivaizdiniam kursui.

1974 metų liepos mėnesį Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos Ryšių centras ruošia lituanistinę savaitę, panašią į jau daugeli metų rengiamą latvių studijų savaitę, kurioje einama intensyvi programa. Ryšių centras pageidauja, kad dalyvautų studentų ir iš P. Amerikos. Ramutė Plioplytė, dėstanti lietuvių kalbą jos nemokantiems Čikagoje, atsisų į São Paulį įdomios ir originalios medžiagos

Ryšių centras

Lietuvių tankiai apgyventoje srityje, Marquette Parke, prieš metus įsteigtasis PLJS Ryšių centras įrengė savo būstinę, kurioje beveik kas vakarą susirenka keliolika studentų. Jie tvarko pasaulio lietuvių jaunimo kartoteką, kurioje sutelkti tūkstančiai antrašų, redaguoja ir ekspedijuoja „Pasaulio Lietuvių Jaunimas“ leidinį, posėdžiauja jaunimo reikalais. Jie tokie entuziastai, kad savomis lėšomis įrengė patalpas ir patys užmoka nuomą.

Kalėdų atostogų metu Ryšių centras ruošia Kanados ir JAV jaunimo atstovų suvažiavimą, kuriame būtų svarstomi ir Jaunimo sąjungos reikalai. Programa būtų panaši į II Pas. Liet. Jaunimo kongreso studijų dienas, kuriose at-tovai dalyvavo 1972 metais.

Vyras žiūrėdamas į veidrodį negali asidžiaugti savo žmonos skoniu.

MŪSŲ ŽINIOS

SESERS JULIJOS PAGERBTUVĖS

KAIP JAU PASKELBTA PASKUTINIAME NUMERY, ŠI SEKMADIENI, 16 VALANDĄ, BUS SESERS JULIJOS PAGERBTUVIŲ ARBATĖLĖ JAUNIMO NAMUOSE.

RENGIA KATALIKŲ MŪŠŲ TERŲ DRAUGIJA

KONCERTUI NUSKAMBĖJUS

Triukšmingas džiaugsmo ir dėkingumo ovacijos chorams bei solistams, kai jie patinka, kelia jauni žmonės, ne seneliai ir ne senutės. O kadangi praėjusi sekmadieni spalio 14 L.K. Bendruomenės choro koncerte jaunimą būtų galima suskaičiuoti gal ant abiejų rankų pirštų, tai su prantama, kodėl programos pranešėjas p. João Šermukšnis turėjo raginti publiką smarkiai ir nuoširdžiai paplotti chorui už gražų koncertą, pareik kalavusių didelių pastangų, laiko ir darbo ji beruošiant. Jaunos publikos to prašyt nebūt reikėję. Tai būtų savaimė pratrukę. Vyresnio amžiaus žmonės neberodo savo jausmų regimais-girdimais ženklais. Jie džiaugiasi „privaciai“, sielos gelmėse.

Tokių išpūdį gavau po koncerto, nugirdęs žmonių pasitenkinimą chorui ir solistais. Koncertas patiko. Plot paplojo, bet tartum tik pirštų galais. Tik vienas kitas nedrąsus „bis“ tepašigirdo po poros patikusių dainų.

Koncertą pradėjo LK Bendruomenės choras Lietuvoje kun. A. Šukio komponuotą „Tikiu į vieną Dievą“. Tą sekė Haendelio žymiojo veikalo Me-

jas ištrauka lietuviškai. Toliau, pasikeisdamas su solistais, choras dar sudainavo: Oi lygūs lygūs laukeliai, V. Čelntkausko, Br. Budriūno „O Nemune“, portugališkai; O amor é azul“ autoriaus Popp- Cour; brazilų liaudies dainą „Tatú é caboclo do Sul“. Vilniaus 650 metų įkūrimo sukakčiai paninėti St. Navicko „Į Vilnių“ ir Dariui su Girėnu prisiminti to paties muziko Kantatą.

Nesileidžiant į išsamesnę choro kritiką, galima sakyti, kad jis skambeiėjo gerai, maloniai.

Solistai du: Mezzo sopranas plė Julija Ažuolaitė ir Kazimieras Ambrozevičius.

Plė Julija padainavo Francisco Mignone's Cantiga de Ninar (lopšinė) ir „Foi numa noite calma“. Luciano Gallet'o „Morena, Morena“ ir St. Šimkaus „Pamylėjau vakar“.

Dainininkė lietuviams pasirodė tik antrą kartą, gal todėl scenoje gerokai varžėsi. Bet dainavo maloniai, kultūringai.

Scenos veteranas p. K. Ambrozevičius padainavo keturias liaudies dainas: Sédziu už stalelio, Kas bernelio sumislyta, Kur tas šaltinėlis ir Pasvars-cyk antela.

Solistams akompanavo: p. Ažuolaitėi jos profesorė Lidia Jevremov, o p. Ambrozevičiui ir pačiam chorui – muz. Feliksas Girdauskas. Čia tenka apgailestauti, kad tokios žymios gimnazijos scena neturi žmoniško pakentiamo piano. Ir geriausias pianistas negalės išgauti gražių garsų iš tos nudėvėtos ir blogai suderintos dėžės.

Nors publika atrodė tik lietuviška, bet programą p. João Šermukšnis pranešinėjo tik portugališkai.

p. Halina Mošinskienė pradžioje pristatė chorą, paskui trumpu žodeliu paašikino Vilniaus ir Dariaus su

Girėnu reikšmę mūsų tautai.

Koncerto širdis, aišku, buvo choro maestro Viktoras Tatarūnas, jau daugelį metų ištikimai ir pasišventusiai vadovaujantis šiam chorui.

Gaila, kad publikos buvo tik apie

pora šimtelį. Mūsų kolonijai tai tikrai per mažą. Lietuviškos dainos mylėtojai yra tikrai dėkingi LK Bendruomenės 26 asmenų chorui ir jo vadovų

ŠIO NUMERIO
GARBĖS LEIDĖJAS
PRANAS ŠUKYS
JIS IRGI NE PIRMĄ KARTĄ GAUSIAI PAREMIA M. LIETUVĄ. JAM LABAI NUOŠIRDŽIAI DĖKOJA M.L. ADMINISTRACIJA.

enos
\$1.50
rijos
RAS

bei už šio koncerto surengimą Lin. kėtina maestrui ir chorui nepailsti ir vėl neilgai trukus pasirodyti su kitu malonių koncertu.

J. Kidykas.

TREČIADIENI, spalio 17.20 val. Artur Azevedo teatre, Ave. Paes de Barros, minint V. Prudentes 81 metų sukaktį, dainavo LK Bendruomenės choras, taut. šokius šoko Nemunas. Viena iš to minėjimo organizatorių buvo muz. Elvyra Kilčiauskaitė-Bellucci ir Stasys Robertas Kilčiauskas iš Zelinos.

ŠEŠTADIENI, spalio 20 d. 21.30 valanda, televizijos antrame kanale bus rodomas antrasis tarptautinis tautinių šokių festivalis, įvykęs prieš mėnesį japonų kultūros salėje, kur šoko ir Nemunas.

UŽSIMOKĖJO UŽ M. LIETUVĄ:

q Po 35 kr.: Pranas Griškoniš, Janis Lepstė.

Kazimieras Kazlauskas 50 kr., Regina Skėmas-Brito 60 kr. už 1973 ir 1974 metus.

Ignas Verbickas 30 kr. Pranas Šukys 150 kr. – garbės leidėjas.

Visiems administracijos ačiū!

GALIMA UŽSISAKYTI LIETUVOJE VERSTA, Š. AMERIKOJE PERSPAUSTA NAUJĄJĄ TESTAMENTĄ, Labai gražiai išleistas, raišės didokos, aiškios. Kaina tik 3 doleriai arba 20 krucerių.

KALĖDOJA

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS KUNIGAI

Petras Daugintis ir Antanas Saulaitis ateinančią savaitę lankys parapičius Casa Verde, Tatuapé ir Carron vilose.

MIRUSIEJI

Spalio 3 mirė a.a.

ONA PLIOPLIENĖ

Utingoje. Tą pačią dieną palaidota Camilopolis kapuose. Sirgo ilgai. Kas mėnesį šv. Kazimiero parapijos kunigai aprūpindavo ją šv. sakramentais. Buvo 80 metų amžiaus. Liko duktė Marija Raugalienė, vaikaičiai ir kiti giminės.

Spalio 5 mirė a.a.

IGNACAS LABUCKAS,

76 metų amžiaus, sirgęs 26 metus, o per paskutinius 3 metus jau nebešlėpęs iš lovos. Jis buvo kilęs iš Paberžės kaimo, Vajesiškių parapijos, Utenos apskr.

Liko žmona Teofilė Moralaitė-Labuckienė, duktė Helena, sūnus Rikardas, žentas Jonas, marti Marija ir trys vaikaičiai. Gyveno V. Bela, r Ciclames.

30-s dienos mišios bus Zelinos bažnyčioje lapkr 5 d. 19.30 valanda

Spalio 6 mirė a.a.

ANTANAS IVOŠKA

75 metų. Gyveno Guaianazes viloje

Tik dabar sužinojom, kad rugpj. 25 d. mirė a.a.

JUOZAS BEKEŠIUS,

68 metų amžiaus.

Rugsėjo 24 mirė a.a.

ONA DRULYTĖ - BEKEŠIENĖ 75 metų amžiaus. Abu gyveno V. Ma tilde.

Rugsėjo 28 mirė a.a.

JONAS PAULIUKONIS 57 metų amžiaus, kilęs iš Stakliškių parapijos, Panevėžio apskr. Gyveno Barra Funda.

LIETUVIŲ SAJUNGOS - ALIANÇA

PIETŪS

Spalio 21 dieną, sekmadienį, 13 valandą

LIETUVIŲ SAJUNGOS - ALIANÇA BŪSTINĖJ

R. LITUANIA, 76

būs sąjungiečių susitikimas su aplinkės lietuviais

TRADICINIŲ PIETŲ PROGA

su įdomia ir pajvairinta programa. Noringieji dalyvauti šioje suelgoje malonėkit rezervuoti sau vietą iš anksto pas valdybos narius, arba telefonais: 93 - 5470 ir 273 - 5851.

MŪSŲ
LIETUVA

NOSSA LITUANIA

Caixa Postal, 4421

01000 São Paulo, ESP

★

Diretor Responsável

DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO

Redator Jonas Kidykas

Administrador:

★

METINĖ PRENUMERATA: 30 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 150 kr.; Paskiro numerio kaina: 60 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožiūra. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreikia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kaubą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spaudinamas antradienį. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietų.